

volgen nog de hoofdstukken over trekken en de economische beteekenis der insecten, welke weder zeer beperkt zijn; zoo neemt de bestrijding der schadelijke insecten in het laatste slechts ruim 3 pag. in, is dus zeer kort gehouden.

Ten slotte volgt een literatuurlijst, die echter meestal slechts achter den auteursnaam de plaats der publicatie vermeldt, maar geen titels geeft. Gewoonlijk zullen deze uit de opgaven in den text wel blijken, maar anderzijds vindt men niet alle in den text genoemde namen in de literatuurlijst. Terwijl het werk voor de zuivere systematici niet veel van interesse geeft, is het ondanks onvolledigheid op bepaalde punten voor degenen, die in het leven der insecten, vooral in verband met de menschelijke economie, belangstellen, wel een zeer nuttig werk, te meer daar het zeer vele voorbeelden vermeldt, die anders moeilijk bijeen te vinden zijn. Ter wille van den omvang is van afbeeldingen geheel afgezien.

J. C. H. DE MEIJERE.

Boekaankondiging.

Prof. Dr. M. Hering: *Die Blatt-Minen Mittel- und Nord-Europas.*, Lief. 5.

Op 15 Juli 1937 zag de 5e aflevering van dit veel besproken boek (paginas 449—560) het licht. Dit zal naar alle waarschijnlijkheid de laatste textaflevering zijn, daar hierin determinatietabellen voor mijnen op de plantengeslachten van *Rubus* tot en met *Zinnia* zijn opgenomen. De tabellen worden opgehelderd door fraaie textfiguren 398 tot en met 500, benevens door plaat VII naar foto's van enkele mijnen op *Quercus*.

Wat den text betreft, is dit mooie werk dus geheel klaar gekomen, tot blijdschap van menigen verzamelaar van mijnen of mijnenveroorzakers. Moge het ertoe bijdragen, dat hypnomologie ook hier te lande meer ter hand genomen wordt, dan tot nu toe het geval is geweest!

Men haaste zich met het aanschaffen van dit werk, daar na zijn voltooiing, de prijs zal worden verhoogd. Voor in-teekenaars in het buitenland bedraagt deze voor de 5e aflevering Rm. 9.—; de 6e aflevering, die waarschijnlijk het register zal bevatten moet nog verschijnen.

Amsterdam, September 1937.

A. DIAKONOFF.

A Conclusion by Chapman, not sufficiently founded.

In the Proceedings of the 72th Summer session of the Netherlands Entomological Society, June 1917 (*Tijdschr. v. Entom.* LX, p. XLII), I stated the fact, that half grown *Cossus*-larvae make a cocoon for undergoing their ecdysis.

After moulting they devour their cast skin, inclusive the hard head-capsule. In the same article, I related what is told in old Sepp by Favrod de Fellens, who saw also young larvae making cocoons, but seems not to have observed, that it is in connection with moulting. He ascribes the act of spinning to the handling of the larvae, when extracted from their burrows. Now I see an article by T. A. Chapman in The Entom. Mo. Mag. (2) IX, 1898, p. 5 entitled: „*Cossus ligniperda*: Change of habit of larva, when ichneumonated.” This fargoing conclusion is based on the following passus: „According to my observations of *Cossus*, it leaves its burrows when full-fed, makes a hibernating cocoon and in spring either in this or in a fresh place makes a pupating cocoon. It does not, however, make a cocoon at any earlier period, or in its burrows.” After making this statement, he tells us, he found, in a *Cossus*-infected tree, cocoons of half grown *Cossus*-larvae, which contained only the remains of these larvae, that had been infested by *Meniscus setosus*. So he comes to the conclusion, that the presence of the parasite had induced the larvae to make a cocoon.

As my observation, of the cocoon-making by a sound half grown larva, in connection with moulting, takes away the very foundation of Chapman's conclusion, I think it would be better to await more careful observations on the subject. At most one could suppose an anticipated cocoon-making by ichneumon-infection, before the regular time for moulting of the half grown larva has come. There is not enough evidence to speak of a change of habit.

Bergen-Binnen.

D. MAC GILLAVRY.

Adresveranderingen.

René Oberthür, rue de Paris 84, Rennes (Ille et Vilaine), Frankrijk.

H. A. Bakker, biol. docts., Wilhelminastraat 15, Zandvoort.

A. C. V. van Bommel, p/a Zoölogisch Museum, Buitenzorg, Java.

Prof. Dr. S. L. Brug, p/a Instituut voor Tropische Hygiene, Mauritskade 57, Amsterdam (O.).

H. Hoogendoorn, Markt 216, Oudewater.

F. J. Spruyt, Traprock Farm, Dearfield, Mass., U.S.A.